

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Exegetis.

Matth. 13. v. 18. Deus enim erat cum illo. Joh. 3. v. 3. ut ita mulci fideles, per verbi semen, quod sparsit, geniti sint, qui deinde vicissim bonum semen facti, sicut pii vocantur, Matth. 13. v. 38. & Rom. 9. v. 29.

3. *Ratione emulationis.* Palæstini videntes, Dominum benedicere Isaac, invidabant illi, obstruentes omnes puteos, ne adquare posset agros suos. Sic infernali Palæstino Diabolo sudes in oculis fuit, semen verbi divini, quod Christus à primordio mundi sparsit, ita crescere: propterea ipsi quoque invidabat, ut non modo fontes obstrueret eidem, quos in diebus carnis, ubi in valle lacrymarum transivit, fecerat, Psal. 84. v. 7. quod fecit non modo obdurando corda hominum, ut Spiritui sancto resisterent, Act. 7. v. 51. sed & zizania falsæ doctrinæ, hypocrisios, scandali & omnis impietatis, spargit *ἀνὰ μισοῦ τῆς οἴτης*, h. e. inter filios Dei, ne illi crescerent & in fide proficerent: sed potius incrementa zizania caperent, & triticum suffocaretur.

Exemplum nobis Servator noster ponit in prælectâ parabola, ubi antiquus ille hostis inter bonum semen filiorum Dei, zizania sua, h. e. hæreticos, hypocritas & blasphemos disseminavit, qui etiam cum bono semine enati, creverunt, & usque ad finem mundi permixti erunt, ubi tunc demùm triticum à zizaniis separabitur, & hæc igne comburentur, ut prælecta Pericope probat. Videbimus pro instituti ratione.

- I. *Triplicem Querelam.*
- II. *Triplicem Medelam.*
- III. *Triplicem Cautelam.*

J. J.

IN primâ illâ Evangelica promissione, de benedicto semine mulieris, contrituro caput serpentis, inter alia mentio fit inimicitia, quæ inter semen mulieris & serpentem versetur, Gen. 3. v. 15. illa ab initio huc usque duravit, ut nulla conventio Christo ad Belial, 2. Cor. 6. v. 15. sunt enim sibi invicem contrarii, dum Christus colligit, & Satanas dispergit: qui igitur non cum Christo est, contra eum est, Luc. 11. v. 23.

Christi scopus semper ad bonum tendit: Sicut omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum, Jac. 1. v. 17. Satanas vero uti ipse *πορεύς* est: ita semper ad malum tendit, & gaudet coram eo mæror, Job. 41. v. 13. Unde etiam Abaddon dicitur, Apoc. 9. v. 11.

Specimen hujus rei habemus in prælecto Evangelio, ubi Spiritus ille malignus, ex inimicitia adversus Christum, ejusque assecclas, bonum semen deperditum it, per zizania, quæ hominibus dormientibus disperfit.

Querela respicit

I. *Hominum securitatem.* Cum enim seminatum esset bonum semen, dormiverunt homines. Somnus hic est securitatis & negligentia, ad quem naturaliter proclives sumus, & nihil aliud est quam somnolentia & torpor in functione & vocatione illa, quâ quisque à Deo creatus est. Talis enim pro dormiente habetur: unde Paulus omnes illos, qui hoc modo somno indulgent, exsuscitat, inquit: Hora est jam nos de somno surgere, Rom. 13. v. 11.

m 3

Ta-

Tales dormientes occurrunt in Choro,
ubi dormiunt

1. *Doctores.* Quando illi officio neglecto assimilantur canibus mutis, non valentibus latrare, jacent & amant somnum, Esa. 56. v. 10. non attendentes sibi, & universo gregi, in quo Spiritus sanctus eos posuit Episcopos, pascere Ecclesiam Dei, quam acquisivit proprio sanguine, Act. 20. v. 28. quin & causantes, ut auditores dormiant, & in pietate languescant, cogitantes: Peccavi, & quid accidit mihi triste? Sir. 5. v. 4. Psal. 94. v. 7. exemplo esto Aaron, Exod. 32. v. 25. Vide Jer. 6. v. 14. Psal. 75. v. 7.

Idem adhuc hodie evenire amat, inveniuntur enim ejusmodi Pastores, qui vitia raro taxant: sed loquuntur placentia, Esa. 30. v. 10. ne idem sibi obtingat, quod Amos, c. 7. v. 12. 13.

Verum Deus æternum ipsis væ annunciat, inquit: Væ, qui consuunt pulvillos, sub utraque axillâ &c. Ezech. 13. v. 18.

2. *Auditores.* Quando negligentius conclusiones & cultum divinum invisunt, aut in ipsâ æde stertunt, & terrenis cogitationibus occupati sunt, unde Paulus eosdem excitat, dicens: Surge, qui dormis, & exsurge à mortuis, & illuminabit te Christus, Eph. 5. v. 14.

In Foro dormit Magistratus, quando blasphemos, scortatores, adulteros, fures, & id genus homines justo supplicio afficere debet. Nec minus somno dediti sunt, quando viduas & orphanos audiri, eosque contra adversarium defendi fas esset. Item, quando inopes contra ditiorum imperum non tuentur.

Sed surgite de somno securitatis & negligentia, Vos Christiani Magistratus! Quærite judicium, subvenite oppresso, judicato pupillo, defendite viduam, Esa. 1. v. 17. audientes parvum ut magnum, ne timeatis à facie viri, Deut. 1. v. 17. quoniam vobis data potestas à Domino est, estisque Ministri Regni illius, & Altissimus aliquando interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur, Sap. 6. v. 4. 5.

In Thoro dormiunt parentes, non contrahentes frontem contra filiorum malitiam, 1. Sam. 3. v. 14.

Liberi dormiunt, noluntque educari in disciplina & admonitione Domini, Eph. 6. v. 4.

Famulicia quoque somno correpta, heris debitam fidelitatem præstare nolunt, Non itaque mirandum est, tantam zizaniorum in orbe messem inveniri. Quia enim homines adeo securi sunt, & in diem stertunt, Satanas liberè zizania sua disseminare potest. Vigilate igitur & orate, quia adversarius vester Diabolus tanquam leo rugiens circumit, quærens quem devoret. Cui resistite fortes in fide, 1. Petr. 5. v. 8. Beatus ille servus, quem cum Dominus venerit, inveniet sic facientem, Matt. 24. v. 46.

II. *Diaboli sedulitatem.* Cum enim dormirent homines, venit inimicus ejus, & supereminavit zizania in medio tritici. *Vigilat hostis, & vos dormietis!* exclamat hinc Augustinus.

Quam negotiosus sit ad agrum Dei zizanii suis perdendum, dicta & exempla Scripturæ sat indicant nobis. Idque à primordio mundi ad nostra hæc tempora facere non cessavit. Circumit enim &

per-

perambulat terram, ut ipse ait Job. 1. v. 7. estque *Episcopus maxime sedulus*, ut Latimerus Episcopus & Martyr Angliæ eum appellat, cui nemo in vigilantia par censeripotest, aliis enim dormientibus ipse vigilat.

Semper proinde vigilemus & oremus, ne intremus in tentationem, Matth. 26. v. 41. Interim hoc solatium restat nobis, quod non dormitet, neque dormiat, qui custodit Israël: sed custodiat introitum & exitum nostrum, Psal. 121. v. 3. 8.

III. *Zizaniorum pravitatem*. Per zizania intelliguntur filii nequam, sicut per bonum semen filii Regni, ut Christus ipse explicat, v. 38. In Græco appellantur, *ὄϊο τῆς πορνείας*, quia juxta desideria patris sui Diaboli faciunt, Joh. 8. v. 44. Veniunt sub hoc nomine, partim hæretici, qui non acquiescunt sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, & ei, quæ secundum pietatem est doctrinæ, 1. Tim. 6. v. 3, partim hypocritæ, habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes, 2. Tim. 3. v. 5. partim quoque scandalosi, qui fascinatione nugacitatis obscurant bona, Sap. 4. v. 12.

Hæc zizania omnis impietatis Diabolus à principio ad hæc usque tempora difeminavit. In primordio creationis Deus bonum semen seruerat, dum primum hominem ad imaginem suam, quæ consistebat in justitia & sanctitate, creaverat, Genes. 1. v. 27. Verùm mox adfuit hic inimicus, & sparsis zizaniis suis, bonum semen corruptit, ut ex Dei imagine, quam homogenebat, tæda peccati imago fieret, dum perverso mandato divino, Evam persuasit,

ut ad arborem vetitam manum extenderit, Gen. 3. v. 4.

Idem fecit post lapsum, quando Cainum ad parricidium stimulavit, Gen. 4. v. 8. cujus & ipsi posteri, tanquam corruptus ager, zizania Diaboli, propagarunt: videntes enim filias hominum, quod essent pulchræ, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant, nec Spiritui sancto locum reliquerunt, Gen. 6. v. 2. 3.

Idipsum quoque post diluvium continuavit, ubi juxta bonum Dei semen, quod erat Noah, impium Cham, velut zizania excitavit, Gen. 9. v. 22.

Tempore Lothi zizania adedò invaluerrant, ut Sodomitæ, filii nequam, ad bonum semen radicibus extirpandum, sese pararent, Gen. 19. v. 9.

Idem Spiritus ille malignus machinatus est, tempore Eliæ, ubi adedò zizania florebant, ut triticum ferme non appareret, & propterea Elias quereretur: Derelictus sum ego solus, & quærunt animam meam, ut auferant eam, 1. Reg. 19. v. 10. Et quamvis Dominus parùm feminis reliquit, Rom. 9. v. 29. sicut & Eliæ ætate factum, ubi reliquit sibi in Israel septem millia hominum, quorum genua non sunt incurvata ante Baal, 1. Reg. 19. v. 18. attamen inimicus ille exivit, factus mendax in ore omnium Prophetatum, ut tempore impii Regis Achab, 1. Reg. 22. v. 2. & ita zizania suaplantat, ut tritico suffocato, pretiosus fiat sermo Dei, ut tempore Samuelis, 1. Sam. 3. vers. 1. & cum Davide querendum: Defecit sanctus, Psal. 12. vers. 2. seqq. Confer Mich. 7. v. 2. 4.

Neque

Neque minus nocet inimicus ille, bono semini filiorum Dei zizaniis hypocriseos, sicut id Eva cum omnibus posteris, irreparabili suo damno experta est, dum serpens ille antiquus, blandimentis suis illam seduxit, Gen. 3. v. 1. seqq. & sicut hâc in parte in Angelum lucis ille transformavit se: sic & omnes Pseudo-Apostoli & operarii subdoli transfigurant se in Apostolos Christi, & in Ministros justitiæ, 2. Cor. 11. v. 13. seqq. in hypocrisi loquentes mendacium, & cauteriatam habentes conscientiam, 1. Tim. 4. v. 2. Tales tempore Christi erant Pharisei & Scribæ, quos propterea hypocriseos nomine Servator graviter perstringit, Matth. 23. v. 15. Idem fit in Papatu, ubi Clerici rationem habent sapientiæ, in electitiis cultibus & humilitate, Colof. 2. v. 23. quo ipso multos ad se alliciunt, qui deinde circa fidem & salutem naufragium faciunt, 1. Tim. 1. v. 19. Hinc Servator præmonet nos: Cavete à Pseudo-Prophe- tis, Matth. 7. v. 15. 1. Joh. 4. v. 1.

Deinde quoque zizania hypocriseos occurrunt in vitâ communi, quæ hostis ille malignus in omnibus statibus inter semen filiorum Dei disseminavit: Multi enim offerunt se falsi fratres, qui blandiores sunt ore suo, quàm butyrum, & ipsi sunt gladii, Psal. 55. v. 32.

Talis fuit Cain, sub prætextu amicitiae Abelem occidens, Gen. 4. v. 8. nec non Joab, 2. Sam. 3. v. 27. 2. Sam. 20. v. 9. item Judas Proditor Christi, Matth. 26. v. 48.

Quia igitur mundus plenus est zizaniis insidiarum, Sir. 11. v. 31. pii Christiani tempori inserviant oportet, ut sint prudentes sicut serpentes, & simplices sicut colum-

bæ, Matth. 10. v. 16. h. e. ut Siracides idem explicat: multi sint illis pacifici, consiliarius autem unus de mille, c. 6. v. 6. Confer Prov. 26. v. 25.

Spargit quoque Satanas zizania scandalorum, quibus nobile triticum si non penitus supprimitur, tamen ad minimum inficitur.

Ejusmodi scandalum excitavit, per idolatriam Aaronis, cujus occasione triginta tria millia hominum ceciderunt, Exod. 32. v. 23.

Ejusmodi zizania adhuc hodie per varia peccata & flagitia spargit, & Regnum suum amplificat, ut non abs re moneat Apostolus: Attendite vobis &c. Actor. 20. v. 28.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
1. Ex *seminantis humanitate*, qui in prælecto Evangelio vocatur homo, & in explicatione parabolæ hujus, filius hominis: is est Christus ipse, qui ita appellatur, quia est semen mulieris, Gen. 3. v. 15. natus ex Maria virgine. Hic prædicat in præsentem Pericope, ut & in quatuor Evangelistis. Et ante ascensionem suam homines ad ministerium verbi ordinavit. Hoc ipso Altissimus nobis singulare beneficium exhibuit: quod si enim immediatè ipse nobis concionaretur, Majestatem ejus minime ferentes, potius ab ipso fugeremus, quàm ad ipsum appropinquaremus, ut ex promulgatione legis patet, Exod. 20. v. 19.

Et quamvis in verbi ministerio per Angelos nobiscum ageret, nec Angelicam claritatem sustinere possemus. Angeli enim Spiritus sunt, non habentes corpora, sicut